

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Muğla, Aydın ve Denizli illerinde başlayan hasat dönemi, çiftçilerin umut yerine kaygı bittiği bir tabloyu ortaya koymuştur. Muğla Planlama Ajansı'nın Mart 2025 tarihli raporuna göre, çiftçilerin yüzde 70'i gelirinin giderini karşılamadığını belirtmiş; artan mazot ve gübre maliyetleri, suya erişim sorunları ve düşük satış fiyatları üreticileri borç batağına sürüklemiştir.

Rapora göre çiftçilerin %38,7'si mazot fiyatlarını, %33,4'ü gübre fiyatlarını temel sorun olarak işaret ederken, %74'ü sulama için yeterli suya erişemediğini ifade etmiştir. Su krizi, iklim değişikliği, kuraklık ve yetersiz sulama altyapısı nedeniyle giderek derinleşmektedir. Ayrıca çiftçilerin üçte ikisi, ihtiyaç duyduğunda tarlada çalışacak işçi bulamadığını, ürünlerin tarlada ziyan olduğunu ve mekanizasyona erişim ihtiyacının arttığını dile getirmiştir.

Bu tablo, tarımdan kaçışı hızlandırmaktadır. Rapora göre her dört çiftçiden biri mevcut koşullarda çiftçiliğe devam etmeyi düşünmemekte; çiftçiliği bırakmak isteyenlerin oranı %62,4'e kadar çıkmaktadır. Bu durum hem gıda güvenliği hem de kırsal kalkınma açısından ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Çiftçiler, devlet desteklerinin yetersizliğinden, su ve enerji maliyetlerinin düşürülmemesinden ve şirket çıkarlarını önceleyen politikaların kendi emeklerini değersizleştirmesinden şikâyetçidir. Ege'nin bereketli topraklarında alın teriyle üreten çiftçiler, emeğinin karşılığını almak için devletin daha güçlü destek politikaları geliştirmesini talep etmektedir.

Bu bilgiler doğrultusunda:

1. Muğla Planlama Ajansı raporunda ortaya konan “çiftçilerin %70’inin gelirinin giderini karşılamadığı” tespiti Bakanlığınızın elindeki verilerle doğrulanmakta mıdır?
2. Artan mazot ve gübre fiyatlarının çiftçi üzerindeki yükünü azaltmak için hangi somut adımlar atılacaktır?
3. Sulama için yeterli suya erişemediğini belirten çiftçilerin oranı %74’tür. Ege’deki su krizi ve sulama altyapısındaki yetersizliklerin giderilmesi için yürütülen veya planlanan projeler nelerdir?
4. Aydın ve Denizli’deki sulama altyapısı hangi ölçüde modernize edilmiştir? Modern sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması için bütçeden ayrılan kaynak ne kadardır?
5. Çiftçilerin üçte ikisinin tarla işçisine erişemediği, hasadın geciktiği ve ürünlerin tarlada ziyan olduğu iddiası doğru mudur? Tarım işgücü açığını kapatmaya yönelik bir politika hazırlığınız var mıdır?
6. Çiftçilerin %62,4’ünün çiftçiliği bırakmayı düşündüğü rapor edilmektedir. Bu tablo, tarımın sürdürülebilirliği ve gıda güvenliği açısından bir alarm değil midir? Bakanlığınız bu eğilimi tersine çevirmek için nasıl bir politika geliştirecektir?
7. Çiftçilerin devlet desteklerinin yetersizliğinden ve enerji-su maliyetlerinin düşürülmemesinden kaynaklı mağduriyetleri nasıl giderilecektir?
8. Çiftçilerin emeğini korumak ve üretimde tutmak amacıyla taban fiyat, girdi sübvansiyonları ve destekleme primleri konusunda yeni bir düzenleme hazırlığınız var mıdır?